

Vreme: 29.07.2026 15:00

Medij: euronews.rs

Link: <https://www.euronews.rs/evropa/vesti/235230/sumski-pozari-u-eu-spanija-najteze-pogodena-vest>

Autori: Euronews

Teme: Evropska komisija

Naslov: Požari gutaju jug Evrope: Izgorela površina veličine Luksemburga, Brisel traži odgovor

6792

Šumski požari širom Evrope ove godine poprimaju razmere koje bi mogle da dovedu do najgore sezone požara u istoriji merenja. Najteže je pogođena Španija, gde je izgorelo više od 200.000 hektara, dok se Evropska unija suočava sa pitanjem da li su mere prevencije stigle prekasno.

Prema podacima evropskog programa za posmatranje Zemlje Kopernikus, Španija je zemlja Evropske unije koju su ovogodišnji požari najteže pogodili, sa najvećim udelom izgorelog zemljišta u odnosu na svoju površinu. U toj zemlji do sada je izgorelo više od 200.000 hektara, što čini oko 0,4 odsto njene teritorije.

Premijer Španije Pedro Sančez upozorio je da pred zemljom predstoje "teški sati", nakon što je više od 90.000 ljudi moralo da bude evakuisano iz područja oko Madrida i Avile.

Ni susedni Portugal ne prolazi bolje. Ta zemlja beleži drugi najveći udeo izgorelog zemljišta u Evropskoj uniji - oko 0,3 odsto teritorije. Najviši stepen upozorenja na opasnost od požara proglašen je za sve oblasti na severu i u centralnom delu Portugala, kao i za južni okrug Faro u oblasti Algarve.

Ipak, neke zemlje koje nisu članice EU, poput Ukrajine i Crne Gore, zabeležile su još veći procenat izgorelih površina.

Francuska je takođe među državama koje su teško pogođene požarima. Oko 260.000 ljudi je evakuisano, a najveću štetu pretrpeo je jugozapadni departman Žironda.

U celoj Evropskoj uniji do sada je registrovano oko 1.200 požara, što je više nego dvostruko u odnosu na godišnji prosek od 569 požara, navodi Evropski sistem informacija o šumskim požarima (EFFIS).

Prema podacima Evropske komisije, više od 250.000 hektara zemljišta već je izgorelo. Poređenja radi, to je površina približno jednaka veličini Luksemburga.

Pošto leto još nije završeno, postoji mogućnost da ukupna površina pogođena požarima premaši rekord iz 2025. godine, kada je izgorelo više od 270.000 hektara.

Dugo očekivana strategija Evropske komisije za borbu protiv šumskih požara, predstavljena u martu, trebalo je da označi promenu pristupa - prelazak sa reagovanja nakon izbijanja požara na snažnije ulaganje u prevenciju.

Međutim, samo nekoliko meseci kasnije, Španija i Francuska suočavaju se sa jednom od najtežih sezona požara poslednjih godina, što je ponovo otvorilo pitanje razlike između ambicija Brisela i onoga što se sprovodi na terenu. Evropska komisija priznala je da se Evropa dugo oslanjala na skupe intervencije - avione za gašenje požara, vatrogasne timove i hitne službe, umesto da dovoljno ulaže u sprečavanje nastanka požara.

Veliki deo nove strategije ipak još postoji samo na papiru, dok ključne mere čekaju sprovođenje.

Komisija je upozorila da su decenije napuštanja poljoprivrednog zemljišta, neodržavane šume, dugotrajne suše i rast temperature stvorili velike količine lako zapaljivog rastinja širom kontinenta, posebno borova i eukaliptusa.

Plan je da se takva vegetacija kontroliše pre nego što postane gorivo za nove požare. To bi uključivalo pomoć poljoprivrednicima i šumarima u proređivanju šuma, kontrolisanoj ispaši stoke i obnovi

Vreme: 29.07.2026 15:00

Medij: euronews.rs

Link: <https://www.euronews.rs/evropa/vesti/235230/sumski-pozari-u-eu-spanija-najteze-pogodena-vest>

Autori: Euronews

Teme: Evropska komisija

Naslov: Požari gutaju jug Evrope: Izgorela površina veličine Luksemburga, Brisel traži odgovor

napuštenog zemljišta. Predložena je i obnova močvara, tresetišta i poplavnih područja kako bi se zadržala vlaga i prirodnim putem usporilo širenje požara.

Ipak, nijedna od tih mera ne može da smanji rizik od požara koji već besne ovog leta.

Evropska komesarka za životnu sredinu Jesika Rosvol izjavila je na sastanku ministara poljoprivrede u Briselu 26. maja da Komisija "ne planira nove inicijative u oblasti upravljanja šumama" i da "u ovom trenutku ne planira dodatne pokazatelje niti smernice".

Umesto toga, Evropa se ponovo oslonila na postojeće mehanizme za vanredne situacije - angažovanje aviona za gašenje požara u okviru mehanizma rescEU, slanje prekograničnih vatrogasnih timova i mobilizaciju resursa civilne zaštite nakon zahteva pojedinih država.

Jedna od ključnih slabosti evropske politike borbe protiv požara jeste to što politička pažnja i novac najčešće dolaze tek nakon velikih katastrofa, dok prevencija zahteva godine kontinuiranog rada pre nego što rezultati postanu vidljivi.

Sama Evropska komisija priznala je da je prevencija istorijski dobijala mnogo manje pažnje od odgovora na vanredne situacije. Strategija iz marta praktično je pokazala da se Evropa dugo bavila posledicama, a ne uzrocima sve razornijih požara. Ipak, mnoge od predloženih mera ne zavise samo od Brisela.

Upravljanje šumama, planiranje korišćenja zemljišta i civilna zaštita uglavnom ostaju u nadležnosti država članica, dok bi veliki deo sredstava za prevenciju trebalo da dolazi iz poljoprivrednih fondova EU i budućih evropskih budžeta.

Evropska komisija može da podstiče, koordinira i finansira određene mere, ali njihovo sprovođenje zavisi od vlada, regionalnih vlasti, poljoprivrednika i vlasnika zemljišta.

Godinama u Savetu EU postoji manjina država koje se protive većem uticaju Brisela na politiku upravljanja šumama. Švedska i Finska tradicionalno su predvodile otpor većoj ulozi EU u ovoj oblasti, dok im se u važnim pitanjima često pridruživala i Francuska, insistirajući da održivo upravljanje šumama treba uglavnom da ostane nacionalna nadležnost.

Tokom 2024. godine, nekoliko država članica usprotivilo se predlogu Evropske komisije za Zakon o praćenju šuma, uz tvrdnju da bi taj propis dao Briselu prevelik uticaj nad nacionalnim politikama. Preporuka za države članice EU o integrisanom upravljanju rizikom od šumskih požara, usvojena 29. juna, i dalje je neobavezujući dokument, dok će ideja da močvare i obnovljeni ekosistemi služe kao prirodne protivpožarne barijere zahtevati godine da bi promenila izgled pejzaža.

Martin Pigon, aktivista za šume i klimatsku politiku iz nevladine organizacije Fern, ocenio je da je veliki požar koji je zahvatio hiljade hektara borovih plantaža u francuskoj oblasti Žironda bio "potpuno predvidiv".

"Neka područja koja danas gore već su gorela pre četiri godine, a ipak su ponovo zasađena borovima. Glavna industrija šumarstva zarobljena je u ciklusu monokulturnih plantaža i seče šuma, čije troškove snosi celo društvo, dok je njen uticaj na politiku upravljanja šumama do sada sprečavao donošenje bilo kakvih ozbiljnih evropskih pravila", rekao je Pigon za Euronews, te dodao:

"Koliko dugo će društvo plaćati ogromne ekonomske, klimatske i zdravstvene troškove zbog relativno malih profita ove industrije?"

Naučnici koji se bave klimatskim promenama upozoravaju da sezona šumskih požara u Evropi postaje duža, intenzivnija i manje predvidiva.

Strategija Evropske komisije priznaje da nijedan nivo kapaciteta za hitne intervencije neće biti dovoljan ukoliko šume i ruralni predeli ne postanu otporniji.

"Moramo naglasiti da je upravljanje šumama verovatno najveći izazov kojim moramo da se bavimo kako bismo pokušali da poboljšamo ovu situaciju u narednim godinama", priznao je jedan zvaničnik Evropske komisije.

